

Državni izpitni center

M 1 2 1 3 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

Osnovna in višja raven
GRŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 18. junij 2012

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**OR in VR****Slovnica, kultura, civilizacija in književnost****Splošna navodila**

Kandidat mora v Izpitni poli 1 pokazati, da praktično obvlada osnovne slovnične zakonitosti grškega jezika: da pozna sistem in njegovo delovanje na vseh jezikovnih ravneh (glasoslovni, oblikoslovni, skladijski in besedni). Prav tako mora pokazati, da je sposoben razumevati pravilna in smiselna sporočila (v obliki stavkov) glede na jezikovna pravila grškega jezika in običajno pomensko rabo v klasični grščini. Posebne naloge so namenjene preverjanju znanja iz književnih in kulturno-civilizacijskih vsebin, s katerimi se je kandidat seznanil pri pouku in domačem branju.

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
1	1	♦ ἀγαθός	Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; če je napak v eni besedi več, se lahko za eno besedo odbije največ 1 točka.
	1	♦ ἐκείνος	
	1	♦ σαφής	
	1	♦ ὅς	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
2	2	♦ dat. sg. m./n. ptcp. aor. akt. glagola τελευτάω	Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki.
	2	♦ 3. os. pl. ind. impf. akt. glagola εἰμί	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
3	2	♦ διελέγετο	Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki.
	2	♦ ἀναχώρησον	
	2	♦ γράψουσιν	
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
4	1	♦ οἱ φυλάττουσι τὴν πόλιν (oziralni odvisnik)	Za vsako napačno določitev se odbije 1 točka.
	3	♦ Οἱ στρατιῶται, οἱ ἐφύλαττον τὴν πόλιν, ἀνδρείως ἐμάχοντο.	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
5	5	♦ Ὁ πατὴρ τρεῖς θυγατέρας εἶχε.	Če je izbrana napačna skladijska zveza, se odbijejo 3 točke; za točkovanje oblikoslovnih in pravopisnih napak glejte splošna navodila; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbije največ 5 točk.
	5	♦ Τὰ Ὁμήρου ποιήματα ἐμανθάνετο ὑπὸ τῶν παιδῶν.	
Skupaj	10		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
6	12	<ul style="list-style-type: none"> ♦ μεγάλοι ♦ ἡμέτερα ♦ τῆς μητρός ♦ μοι, ἑταίρε 	Za vsako napačno oblikoslovno rešitev se odbijeta 2 točki; za pravopisne napake se odbije po 1/2 točke; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbijejo največ 3 točke.

Naloga	Točke	Odgovor
7	10	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Aristotel v delu Poetika tragedijo predstavlja kot zadnjo stopnjo v razvoju poezije in najpopolnejšo pesniško obliko. Pravi, da se je tragedija začela iz improvizacij, njen izvor pa je pri predpevcih ditirambov. Polagoma se je razvijal vsak njen del, med razvojem pa je doživela mnogo sprememb, dokler ni dosegla svoje naravne oblike. Tako je npr. Ajshil povečal število igralcev z enega na dva, zmanjšal vlogo zbora, težišče pa prenesel na govorne partije, Sofokles pa je uvedel še tretjega igralca in scensko slikarijo. Ker je izšla iz satirske igre, je tragedija le počasi izgubila svoj šaljivi značaj, namesto trohejskih tetrametrov pa se je uveljavil jambski metrum.

Naloga	Točke	Odgovor
8	10	<ul style="list-style-type: none"> ♦ V delfskem preročišču je Apolonova svečenica Pitija govorila po domnevno Apolonovem navdihu ter ljudem, ki so prišli po nasvet, izrekala prerokbe. Vsak, ki je prišel po nasvet, se je povzpел po dolini in najprej prišel do Ateninega svetišča in tolosa pod skalami, ki so se imenovala Fedriades. Tu blizu je bil tudi gimnazij. Nato se je moral očistiti v vodah studenca, imenovanega Kastalija. Pred vhomom v svetišče je moral najprej pri zunanjem oltarju darovati sveto pogačo, pri notranjem oltarju pa kozo ali ovco. Povzpел se je po ovinkasti poti mimo zakladnic, kjer so posamezne polis puščale svoje darove delfskemu Apolonu. Nato je stopil v notranje svetišče ali aditon, kjer je sedela Pitija. Delfsko preročišče je imelo pomembno politično vlogo za ves tedanji grški svet, saj so se tam zbirale informacije o celotnem dogajanju v Grčiji. Z dajanjem nasvetov je posredno vplivalo na politične in zasebne odločitve posamezne grške polis.

Naloga	Točke	Odgovor
9	10	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Ajshil je verjel v pravičnost, urejenost, smotrnost obstoječega kozmosa. Svetu vlada nezagrešljiva pravičnost (Dike) v imenu Zeusa, ki plačuje dobro in kaznuje hudo. Zevs je povsod navzoč in delujoč. Ne le Zevs, vsi bogovi so čuvaji pravičnosti. Zato bogovi pravičnim ljudem naklanjajo srečo, nad krivične pa pošljejo nesrečo in prekletstvo. Včasih se zgodi, da človek trpljenje občuti kot krivico. Toda v resnici nam hoče božanstvo s tem samo dobro, saj je trpljenje najboljša šola za življenje (Πάθει μάθος).

Naloga	Točke	Odgovor
10	10	<p>♦ Osrednji del gledališča je ἡ ὀρχήστρα – plesišče, polkrožni prostor pred odrom. Privzdignjenega odra niso poznali. Okrog je prostor za gledalce: τὸ θέατρον. Sredi orkestre je bil Dionizov oltar (ἡ θυμὴλη), na katerem je svečenik pred obredom opravil očiščevalno daritev. Lesena zgradba ob orkestri se je imenovala ἡ σκηνή in so jo igralci uporabljali kot garderobni prostor. Dobesedno pomeni šotor ali koč, ki je bila postavljena ob orkestri in narejena iz lesa in tkanine. Prednji del te zgradbe se je imenoval τὸ προσκήνιον in je bil prvotno iz lesa, kasneje pa zidan. Z nekaj preprostimi odrskimi elementi so lahko označili prizorišče dogajanja, ki je bilo ponavadi izven civilizacijskega okolja (Vklenjeni Prometej: Karpati; Filoktet: otok). Skene je vidni del orkestre ločevala od nevidnega, kjer se odvijalo tisto, kar se po konvencijah ni smelo videti. Med gledališko stavbo sta bila dva dohoda – ἡ πάροδος. Notranjosti gledališča – ὑποσκήνιον (hiposkénion) se ni videlo; v njej so se odvijali grozljivi dogodki. Kasneje so proskenij opremili z različnimi tehničnimi napravami, ki naj bi omogočile poseganje višjih sil v dramsko dogajanje. Npr. vrtljivi oder – ἐγκύκλημα (enkýklema); verjetno helenistična novost, vrtljivi žerjav – γέρανος (géranos), s katerim so na oder spustili boga (θεός ἀπὸ μηχανῆς), ploščad, iz katere so govorili bogovi – θεολογέιον, refleksna zrcala za bliske in strele – κεραυνοσκοπεῖον (keraunoskopeíon), ogromen boben za grom – βροντεῖον (bronteíon).</p> <p>Pri nastopu so igralci uporabljali masko, ki je bila sredstvo, s katerim so izstopili iz sebe v drugo osebo (že v Dionizovem obredju), medij, skozi katerega je bog pokazal nepremagljivo moč. Označuje tipe značajev. Vir za to je vazno slikarstvo, starejše od l. 470 pr.Kr. pa tudi opisi v besedilih. Ohranjene so maske iz helenizma, narejene iz gline. Izraz je bil karikiran; v klasični dobi so bile bolj realistične (majhen nos, usta). Ženske so nosile bele maske, moški temnejše. Krepile so tudi glas. O kostumih nam pričajo vazne upodobitve. Nosili so hiton (tunika), himation in peplos. Ajshil je uvedel tudi vlečko (σμήρνα) ter κόθορνος, prvotno žensko obuvalo orientalskega izvora, ki je videti kot škorenj, ki se ob strani zavezuje. Sprva je bil brez pete, kasneje je imel vedno višjo. Zbor: v nekaterih Ajshilovih tragedijah je bil zbor še vedno nosilec dogajanja (Peržani, Sedmerica proti Tebam, Pribežnice). Pri Sofoklu in Evripidu se vloga zbora skrči, vendar je še v organski zvezi z dramskim dogajanjem. Prvotno naj bi štel 50 igralcev, kasneje pa se je skrčil na 12; Sofokles naj bi ga povečal na 15 v obliki četverkotnika (tri vrste po pet). Srednja oseba v prvi vrsti je bila κορυφαῖος – vodja zbora. Zbor je pel, plesal in govoril. Igralec se je imenoval ὁ ὑποκριτής (hypokrités; ὑποκρίνομαι – odgovarjam) – tisti, ki odgovarja zboru. Igralca naj bi uvedel Tespis, prav tako prolog in govorjene dele, drugega igralca Ajshil, tretjega Sofokles. Pisci so morali izučiti zbor (besedila, koreografija, skladateljsko delo), poskrbeti za dramaturgijo in glasbeno spremljavo. Pisec je bil režiser, scenarist in producent v eni osebi. Kasneje je zbor izuril χοροδιδάσκαλος (horodidáskalos), vendar predvsem pri komediji.</p> <p>Glavni igralec se je imenoval ὁ πρωταγωνιστής (protagonistés). Moški so igrali tudi ženske like. Kot prvi je ženski lik uvedel Frinih v tragediji Zavzetje Mileta.</p>

Skupno število točk izpitne pole 1 OR/VR: 80

IZPITNA POLA 2**OR in VR****Prevod****Merila ocenjevanja**

Prevod iz grščine v slovenščino točkujemo po teh merilih:

Točke	Merila	Dodatna navodila
do 40	a) pravilnost grške slovnice	Napake se odštevajo od največjega možnega števila točk (negativna metoda): <ul style="list-style-type: none"> – napake, ki kažejo na nerazumevanje grškega besedila, se točkujejo z odbitkom 5 točk; – napake, ki kažejo na nepoznavanje posamezne grške oblike, se točkujejo z odbitkom 2 točk; – napake, ki izvirajo iz predhodne napake, se točkujejo z odbitkom 1 točke; – napake, ki kažejo na premajhno doslednost pri prevajanju, se točkujejo z odbitkom 1 točke; – napaka v izbiri besede pomeni odbitek 1 ali 2 točk: 1 točko odbijemo, kadar je izbrana manj ustrezna beseda, 2 točki pa, kadar izbrana beseda ni ustrezna ali kadar beseda manjka; – obvladovanje slovenske slovnice vrednotimo po številu napak v slovenskem oblikoslovju in skladnji, pa tudi v pravopisu. Napake v pravopisu točkujemo kakor grške pravopisne napake (po 1/2 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor grške oblikoslovne napake (po 2 točki).
do 25	b) ustreznost besedišča	
do 5	c) pravilnost slovenske slovnice	
do 10	d) slogovna ustreznost	Dodatno se dodeli od 0 do 10 točk (pozitivna metoda). S točkami od 0 do 10 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: <ul style="list-style-type: none"> – vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost; – stavčno zgradbo; – ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča; – naravnost izražanja.

Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po teh merilih:

Točke	Merila
70–80	Prevod je sklenjen, vse zveze so prevedene ustrezno. Besedišče je prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbran pomensko in slogovno najustrežnejši pomen. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvirniku in se od njega razlikuje le tam, kjer bi bil prevod sicer slovnično napačen ali slogovno pomanjkljiv.
60–69	Prevod je sklenjen, ustrezno so prevedene vse zveze razen največ dveh; tiste, ki niso prevedene ustrezno, ne vplivajo bistveno na razumljivost celote. Besedišče je sicer pravilno, vendar iz slovarja izbrane besede niso slogovno ustrezne. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvirniku, od njega se razlikuje le tako, da ne pači smisla izvirnika.
50–59	Prevod je sklenjen, ustrezno prevedenih je več od polovice zvez: največ dve zvezi bistveno vplivata na razumljivost celote. Besedišče v največ dveh primerih ni prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbrana napačna ustreznica. Stavčna zgradba se oklepa grškega izvirnika na škodo slovenske slovnice ali sloga. Pojavljajo se napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladijske zveze v grškem besedilu.
40–49	Vsaj polovica zvez je prevedenih ustrezno. Tiste, ki niso prevedene ustrezno, bistveno vplivajo na razumljivost celote, vendar se prevod ne oddaljuje od smisla grškega izvirnika. V vsaj polovici primerov je iz slovarja izbrana pomensko ustrezna beseda. V največ dveh primerih pa grška beseda ni prevedena. Stavčna zgradba le deloma ustreza izvirniku. Nastajajo slovnične napake zaradi napačne izbire besede in napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladijske zveze ali slovnične oblike v grškem besedilu.

Rešitev

Zgodba o drvarjih in Hermesu

Nekdo je, ko je nabiral drva poleg reke, izgubil svojo sekiro. Ker je bil v stiski, se je usedel na bregu in tarnal. Hermes pa je, ko je izvedel za vzrok in se mu je človek zasmilil, šel v reko in prinesel zlato sekiro in ga vprašal, ali je to tista, ki jo je izgubil. Ko je oni rekel, da ni tista, je spet prišel in prinesel srebrno. Ko pa je oni rekel, da tudi ta ni tista, je prišel še tretjič in prinesel njegovo. Ko je oni rekel, da je ta res tista, ki jo je izgubil, mu je Hermes, ko je videl njegovo poštenost, podaril vse (tri). Ko je prišel k tovarišem, jim je vse povedal. Eden izmed njih se je odločil narediti isto. Prišel je k reki, nalašč vrgel svojo sekiro v valove, se usedel in jokal. Ko se mu je prikazal Hermes in tudi njega vprašal po vzroku za tarnanje, mu je enako (kot drugemu) prinesel zlato sekiro in ga vprašal, ali je izgubil to. Ko pa je oni z veseljem rekel: "Da, ta je (tista)." se je bog razjezil nad tolikšno nesramnostjo in ni samo obržal te (sekire), ampak mu tudi njegove ni vrnil.

Zgodba uči, da bog pomaga pravičnim, nasprotuje pa krivičnim (sovraži krivične).

(Vir: Ezop)

Skupno število točk izpitne pole 2 OR/VR: 80